COMISIWN DEMOCRATIAETH A FFINIAU CYMRU

CYFARFOD Y PWYLLGOR LLYWODRAETHU AC ARCHWILIO A GYNHALIWYD DDYDD MERCHER 28 TACHWEDD 2025 TRWY MS TEAMS (09:30 – 12:00)

Aelodau'r PLIA a oedd yn bresennol: Andrew Blackmore (Cadeirydd Annibynnol), Kalwant Grewal (Aelod Annibynnol), Jassa Scott (Aelod Annibynnol), Dianne Bevan (Aelod), Bethan Price (Aelod), Frances Duffy (Cadeirydd y Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol)

Cynrychiolydd Archwilio Cymru a oedd yn bresennol: Julie Rees

Cynrychiolwyr MIAA a oedd yn bresennol: Gary Baines
David Burrows

Swyddogion CDFfC a oedd yn bresennol: Shereen Williams (Prif Weithredwr), Tom Jenkins (Pennaeth Arolygon), David Burley (Pennaeth Busnes), Mark Pascoe (Pennaeth Iechyd Democrataidd), David Carr (Rheolwr Cyllid)

1. Cyfarfod rhwng Aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio (PLIA) a'r Archwilwyr (yn breifat)

1.1 Cynhaliwyd trafodaeth rhwng Aelodau'r PLIA a'r archwilwyr yn breifat heb fod swyddogion Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru (CDFfC) yn bresennol.

2. Ymddiheuriadau am Absenoldeb

2.1 Nid oedd unrhyw ymddiheuriadau am absenoldeb.

3. Datganiadau Buddiannau

3.1 Nid oedd unrhyw ddatganiadau buddiannau.

4. Cofnodion y Cyfarfodydd a gynhaliwyd ar 10 Medi a 17 Hydref 2025

4.1 Cytunwyd ar gofnodion cyfarfodydd y Pwyllgor a gynhaliwyd ar 10 Medi a 17 Hydref 2025 ac fe'u mabwysiadwyd.

5. Materion yn Codi o Gyfarfodydd Blaenorol.

5.1 Nododd y Pwyllgor fod y rhan fwyaf o'r materion a gododd o'r cyfarfodydd a gynhaliwyd ar 10 Medi a 17 Hydref 2025 wedi derbyn sylw.

5.2 O ran y mater a oedd yn weddill ynglŷn â hyfforddiant Diogelwch TGCh i'r aelodau, adroddwyd bod hyfforddiant Cymwysterau Cymru ar gael i aelodau CDFfC y rhoddwyd Surface Pro iddynt yn unig, ac felly ni allai gynnwys aelodau annibynnol y PLIA. O ganlyniad, roedd darparwr hyfforddiant TCGh allanol yn cael ei geisio.

5.3 O ran y mater a oedd yn weddill ynglŷn ag Yswiriant Indemniad, adroddwyd bod ymateb wedi dod i law gan Lywodraeth Cymru, sef nad oedd o'r farn bod risg her gyfreithiol yn ddigon uchel i CDFfC drefnu yswiriant indemniad ac y byddai'n rheoli unrhyw her gyfreithiol yn erbyn cyrff hyd braich ar sail achosion unigol. Holodd yr aelodau a oedd Llywodraeth Cymru wedi darparu asesiad risg a dadansoddiad cost a budd ynglŷn â ph'un a ddylai CDFfC drefnu yswiriant indemniad, a chadarnhawyd nad oedd wedi gwneud hynny. **Cytunwyd** y byddai'r swyddogion yn gofyn i Lywodraeth Cymru am asesiad risg a dadansoddiad cost a budd ar gyfer yswiriant indemniad CDFfC.
Gweithredu: Rheolwr Cyllid **Erbyn:** 11/12/25

5.4 **Cytunwyd** y byddai CDFfC yn paratoi ei asesiad risg ei hun i'w gymharu ag asesiad risg Llywodraeth Cymru.
Gweithredu: Prif Weithredwr/ Rheolwr Cyllid **Erbyn:** 31/01/26

6. Adroddiad Diogelwch TGCh.

6.1 Adroddwyd na fu unrhyw ddigwyddiadau seiberddiogelwch ers y cyfarfod Pwyllgor diwethaf. Dywedodd Sean Gaffney fod sefyllfa seiberddiogelwch CDFfC yn dda ar hyn o bryd ac yn well o lawer na sefydliadau o faint tebyg. Roedd yr holl sicrwydd diogelwch TGCh yn ddilys o hyd, er y byddai angen i IASME Lefel 1 gael ei adnewyddu ym mis Ionawr 2026. Roedd hyfforddiant diogelwch TGCh ar gyfer staff yn cael ei gynnal ar hyn o bryd, ac roedd hanner staff CDFfC wedi'i gwblhau hyd yma.

6.2 Gofynnodd y Pwyllgor a fyddai profion parhad busnes TGCh yn cael eu cynnal. Adroddwyd y byddai profion parhad busnes TGCh yn cael eu cynnal ar ôl adnewyddu achrediad IASME Lefel 1 ym mis Ionawr.

7. Archwiliad Mewnol: Adroddiadau Archwilio 2025-26

7.1 Cyflwynodd Gary Baines Adroddiad Archwilio Mewnol MIAA ar Reolaethau Rheoli Risg Craidd CDFfC ac esboniodd y canfyddiadau allweddol i'r aelodau. Roedd yr adroddiad wedi rhoi sgôr sicrwydd risg Sylweddol i broses rheoli risg CDFfC ac wedi gwneud pum argymhelliad archwilio lefel isel/canolig a oedd i gyd wedi cael eu derbyn gan reolwyr CDFfC.

7.2 Holodd y Pwyllgor a fyddai CDFfC yn defnyddio'r canfyddiadau archwilio mewnol i lywio ei gynllunio strategol. Cadarnhawyd y byddai canfyddiadau archwilio mewnol 2025-26 yn cael eu defnyddio i gynllunio gwaith y flwyddyn i ddod, yn enwedig o ystyried y newidiadau a'r heriau a ddisgwyliwyd.

7.3 Nodwyd bod lefelau risg CDFfC yn uchel o ganlyniad i'r risg sy'n gysylltiedig â'r Platfform Gwybodaeth am Etholiadau Cymreig (WEIP), ond y byddent yn cael eu lleihau ar ôl iddo gael ei lansio ym mis Mawrth 2026.

7.4 Nododd y Pwyllgor Adroddiad Cynnydd MIAA a amlinellodd gynnydd a wnaed hyd yma yn erbyn Cynllun Archwilio Mewnol 2025-26.

8. Cofrestr Risgiau'r Panel Cydnabyddiaeth Ariannol.

8.1 Nododd y Pwyllgor yr adroddiad ar risgiau'r Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol. Adroddwyd yr ystyriwyd bod risgiau'r Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol yn isel ar hyn o bryd ond y byddent yn cynyddu yn ystod y flwyddyn i ddod, felly roedd risgiau newydd wedi cael eu hychwanegu at y gofrestr ynglŷn â chadw personél allweddol a sensitifrwydd gwleidyddol.

8.2 Roedd y Pwyllgor o'r farn y dylai Cofrestr Risgiau Corfforaethol CDFfC adlewyrchu a rheoli'r risgiau uwch y byddai'r Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol yn eu hwynebu yn ystod y flwyddyn i ddod. **Cytunwyd** y byddai risgiau'r Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol yn cael eu hadolygu i sefydlu pa risgiau y dylid eu cynnwys ar Gofrestr Risgiau Corfforaethol CDFfC.
Gweithredu: Rheolwr Cyllid / Prif Weithredwr **Erbyn:** 31 Ionawr 2026

8.3 Holodd y Pwyllgor sut oedd cofrestrau risgiau amrywiol CDFfC yn rhyngweithio â'i gilydd a sut oedd risgiau'n cael eu huwchgyfeirio. **Cytunwyd** y byddai swyddogion yn mapio'r cofrestrau risgiau ac yn egluro'r polisi ar gyfer uwchgyfeirio risgiau.
Gweithredu: Rheolwr Cyllid **Erbyn:** 31 Ionawr 2026

9. Adolygiad y Bwrdd Rheoli Etholiadol (BRhE) o'r Gofrestr Risgiau Strategol a Chynnydd Prosiect y Platfform Gwybodaeth am Etholiadau Cymreig (WEIP).

9.1 Nododd y Pwyllgor yr adroddiad diweddaru ar Gofrestr Risgiau Strategol y BRhE a statws presennol y prosiect WEIP. Roedd y Pwyllgor o'r farn bod yr adroddiad yn gadarnhaol iawn ac yn dangos bod y BRhE yn gwneud cynnydd da.

9.2 Holodd y Cadeirydd a oedd y BRhE wedi wynebu unrhyw faterion annisgwyl. Dywedodd Mark Pascoe mai'r unig broblem a oedd wedi codi oedd mater bach gyda chyflenwyr, ond y bu'r BRhE yn ymwybodol o hyn.

10. Adolygiad o'r Gofrestr Risgiau Corfforaethol.

10.1 Adroddwyd na fu'n bosibl ystyried yr eitem hon o ganlyniad i ymrwymiadau gwaith eraill, ac y byddai bellach yn cael ei hystyried yng nghyfarfod mis Ionawr 2026, yn lle hynny.

11. Cynllun Gwaith y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio

11.1 Nododd y Pwyllgor Gynllun Gwaith y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar gyfer 2025-26. Ystyriwyd bod llawer o eitemau ar yr agenda ar gyfer cyfarfod y Pwyllgor ym mis Mawrth 2026. **Cytunwyd** y byddai'r Cynllun Gwaith yn cael ei adolygu i sicrhau nad oedd unrhyw eitemau diangen ar yr agenda.
Gweithredu: Cadeirydd y PLIA / Rheolwr Cyllid **Erbyn:** 21 Ionawr 2026

12. Y Llawlyfr Pwyllgorau Archwilio.

12.1 Nododd y Pwyllgor fersiwn ddiweddaraf y Llawlyfr Pwyllgorau Archwilio a gyhoeddwyd gan Drysorlys EF ym mis Awst 2025.

12.2 Roedd y Pwyllgor o'r farn y byddai Atodiadau F ac I, sy'n ymdrin â chwestiynau y dylai pwyllgorau archwilio eu gofyn yn gysylltiedig â hunanasesu, yn ddefnyddiol ar gyfer ymarfer hunanasesu'r PLIA. Dywedodd Gary Baines y byddai MIAA yn cefnogi proses hunanasesu'r PLIA pe byddai angen. **Cytunwyd** y byddai cwestiynau hunanasesu'r PLIA yn cael eu hadolygu yn erbyn y cwestiynau a awgrymwyd yn y Llawlyfr ac y byddai fersiwn gryno'n cael ei chynnwys ym mhecyn sefydlu aelodau'r PLIA.
Gweithredu: Rheolwr Cyllid / MIAA **Erbyn:** 3 Mawrth 2026

13. Adroddiad Monitro'r Gyllideb.

13.1 Nododd y Pwyllgor yr adroddiad chwarterol ar y gyllideb a sefyllfa'r gyllideb a adroddwyd i Aelodau CDFfC yn eu cyfarfod a gynhaliwyd ar 29 Hydref 2025.

13.2 Roedd y Pwyllgor o'r farn y dylai'r adroddiad gynnwys mwy o fanylion am sut roedd y gwariant yn erbyn y gyllideb yn effeithio ar risgiau strategol a chyflawni, ac y dylid rhoi ystyriaeth bellach i hyn.

14. Adroddiad Cynnydd ar Argymhellion Archwilio.

14.1 Nododd y Pwyllgor y sefyllfa bresennol o ran gweithredu argymhellion archwilio sy'n weddill.

15. Rhoddion a Lletygarwch.

15.1 Nododd y Pwyllgor y Gofrestr Rhoddion a Lletygarwch gyfredol a'r cofnodion.

16. Diweddariad ar Adroddiadau Archwilio Cymru.

16.1 Nododd y Pwyllgor yr adroddiad gan Archwilio Cymru ynglŷn â'u cyhoeddiadau diweddar.

17. Gwersi a Ddysgwyd o'r Archwiliad o Gyfrifon Blynyddol CDFfC.

17.1 Nododd y Pwyllgor yr adroddiad gan y Rheolwr Cyllid a'r sicrwydd bod yr hyn a achosodd oedi cyn llofnodi'r cyfrifon wedi derbyn sylw.

18. Llythyr Archwilio Cymru ynglŷn ag Ymgynghoriad ar Ffioedd 2026-27.

18.1 Nododd y Pwyllgor y llythyr gan Archwilio Cymru a oedd yn mynd i'r afael â materion a godwyd wrth ymateb i'w Hymgynghoriad diweddar ar Ffioedd.

19. Unrhyw Fater Arall.

19.1 Nid oedd unrhyw fater arall.

Dyddiad y Cyfarfod Nesaf

Cynhelir y cyfarfod nesaf ar 21 Ionawr 2026 am 10:00 a.m.